

ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΙΛΙΚΙΑΣ

«ΝΗΡΕΑΣ»

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΚΑΝΑ

Ολοκληρωμένη παρέμβαση για την πρόληψη της επιθετικής συμπεριφοράς στα Δημοτικά σχολεία βασισμένη στη φιλοσοφία των ομότιμων από το Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας Περιφερειακής Ενότητας Κιλίκιας «ΝΗΡΕΑΣ».

Η επιθετική συμπεριφορά αρχίζει ολοένα και πιο συχνά να εμφανίζεται στις σχολικές κοινότητες όλων των βαθμίδων. Το φαινόμενο προβληματίζει και τους εκπαιδευτικούς που σε πολλές περιπτώσεις δυσκολεύονται να διαχειριστούν βίαιες συμπεριφορές και ξεσπάσματα των μαθητών. Όμως η επιθετική συμπεριφορά δεν αφορά μόνο τους μαθητές. Το φαινόμενο εκδηλώνεται και μεταξύ διδασκόντων, διεύθυνσης και διδασκόντων, γονέων και διδασκόντων κ.ο.κ. Αυτό σημαίνει ότι η επιθετική συμπεριφορά αφορά ένα ολόκληρο πλαίσιο και όχι μόνο το άτομο ή τα άτομα που την εκδηλώνουν, την δέχονται ή την παρατηρούν. Αυτή η αλλαγή τα τελευταία χρόνια έρχεται στο Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας Περιφερειακής Ενότητας Κιλίκιας ΝΗΡΕΑΣ μέσα από αυξανόμενα αιτήματα από τις σχολικές κοινότητες σχετικά με την αντιμετώπιση φαινομένων επιθετικής συμπεριφοράς μεταξύ μαθητών. Παράλληλα, το Κέντρο Πρόληψης ΝΗΡΕΑΣ συμμετέχει από το 2013 στο Παρατηρητήριο για την Πρόληψη της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού, όντας μέλος του Δικτύου Κιλίκιας.

Η εμπειρία μας έχει δείξει ότι οι παρεμβάσεις για να είναι πιο αποτελεσματικές χρειάζεται να είναι προληπτικού χαρακτήρα και να εμπλέκουν όλα τα μέλη της σχολικής κοινότητας: μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς.

Με βάση αυτό το σκεπτικό και εντάσσοντας την συγκεκριμένη δράση στις προληπτικές δράσεις του Παρατηρητηρίου, υλοποιήσαμε πιλοτικά τη σχολική χρονιά 2013-2014 εργαστήριο που απευθύνθηκε σε 5 σχολεία, αφορούσε μαθητές Ε' και Στ' τάξης και υλοποιήθηκε με τη συμμετοχή 2 έως 4 εκπαιδευτικών από κάθε σχολείο. Η φιλοσοφία και η μεθοδολογία της παρέμβασης στηρίζεται στο μοντέλο των ομότιμων, που σημαίνει ότι τα ίδια τα εμπλεκόμενα άτομα αναλαμβάνουν την εκπαίδευση των συνομηλίκων τους, ενώ τα στελέχη πρόληψης έχουν υποστηρικτικό ρόλο. Η φιλοσοφία του προγράμματος ομότιμων εφαρμόζεται σε πολλά ευρωπαϊκά προγράμματα, τόσο στην πρόληψη των εξαρτήσεων όσο και στην πρόληψη της επιθετικής συμπεριφοράς. Ο Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών (ΟΚΑΝΑ) με τον οποίο συνεργάζεται επιστημονικά το Κέντρο Πρόληψης ΝΗΡΕΑΣ από το 2001 εντάχθηκε στο Πανευρωπαϊκό Δίκτυο EURONET, το οποίο έχει στόχο την ανάπτυξη κι εφαρμογή ειδικών μεθοδολογιών και παρεμβάσεων σχετικά με την πρόληψη των εξαρτήσεων και την προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας εφήβων και γονιών εντός κι εκτός σχολικού πλαισίου. Μια από αυτές τις πρακτικές που προτείνει το Δίκτυο είναι το μοντέλο των ομότιμων (για περισσότερες πληροφορίες www.euronetprev.org).

Το συγκεκριμένο μοντέλο εφαρμόζεται από το Κέντρο Πρόληψης ΝΗΡΕΑΣ τα τελευταία χρόνια σε ομάδες για εφήβους και φαίνεται πως έχει θετικά αποτελέσματα. Θεωρήσαμε, λοιπόν, ότι είναι ένα μοντέλο που μπορεί να εφαρμοστεί τροποποιημένο και σε παιδιά μικρότερης ηλικίας, καθώς βασικές αρχές του, όπως περιγράφονται στη σχετική βιβλιογραφία (Gerald Koller "Euro-youth εκπαίδευση ομότιμων στην πρόληψη της εξάρτησης σε πρόγραμμα νέων εκτός σχολικής κοινότητας", www.drugabuse.gov/Prevention/principles.html) είναι η αυτονομία, η συναπόφαση, η

ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΙΛΚΙΣ

«ΝΗΡΕΑΣ»

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΚΑΝΑ

συνεργασία, η συμμετοχή και η ισοτιμία. Επιπλέον, στοχεύει στην ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ των μελών μιας ομάδας, βασικό συστατικό στοιχείο στην πρόληψη της επιθετικής συμπεριφοράς. Βασικός στόχος της συνολικότερης παρέμβασης είναι να μπορέσουν όλοι εμπλεκόμενοι (μαθητές, εκπαιδευτικοί, γονείς και στελέχη πρόληψης) να παρατηρήσουν, να ανταλλάξουν απόψεις και προβληματισμούς σχετικά με την επιθετικότητα, να ευαισθητοποιηθούν, να εκφράσουν ανησυχίες και συναισθήματα, να αναλογιστούν τη δική τους συμπεριφορά και τις συνέπειες των επιλογών τους. Απώτερος στόχος είναι να αναλάβουν δράσεις που θα προάγουν το αίσθημα της ασφάλειας μέσα στο σχολείο και θα προλαμβάνουν φαινόμενα βίαιης και επιθετικής συμπεριφοράς. Η παρέμβαση περιλαμβάνει βιωματικά εργαστήρια για εκπαιδευτικούς, μαθητές και γονείς και υλοποιείται σε τρεις φάσεις, όπως περιγράφονται παρακάτω αναλυτικά.

Οι εκπαιδευτικοί παίζουν σημαντικότερο ρόλο σε μια τέτοια προσπάθεια, καθώς είναι αυτοί που σε μεγάλο βαθμό μπορούν να διασφαλίσουν το κλίμα και την πολιτική του σχολείου. Χρειάζεται να εκπαιδευτούν στην υποστήριξη των μαθητών τους σε τέτοια θέματα, καθώς ανήκουν στην καθημερινή πραγματικότητά τους. Έτσι, στόχος της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών είναι πρωτίστως η ενίσχυση των δικών τους δεξιοτήτων που σχετίζονται με την πρόληψη της επιθετικής συμπεριφοράς, όπως η αυτοεκτίμηση, η εμπιστοσύνη, η δυναμική ομάδας, η συνεργασία, η διαχείριση συναισθημάτων και συγκρούσεων, η αυτό-παρατήρηση, αλλά και η παρατήρηση της επιθετικής συμπεριφοράς.

Αντίστοιχα η εκπαίδευση των μαθητών στοχεύει στην ενίσχυση των ομάδων των συνομηλίκων και στη φιλία μέσα στο σχολείο με ποικίλους τρόπους (ομάδες δραστηριοτήτων, προγράμματα ενίσχυσης των διαπροσωπικών σχέσεων κ.α.), καθώς φαίνεται ότι η ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων και η καλλιέργεια μιας ατμόσφαιρας αλτρουισμού και ενσυναίσθησης λειτουργούν προστατευτικά. Η ενίσχυση της συναισθηματικής και κοινωνικής ικανότητας των παιδιών είναι απαραίτητη. Το πως φτιάχνω μια φιλία, πως τη διατηρώ, πως τη διακόπτω, αφορά όλους τους μαθητές και συνδέεται άμεσα με την κοινωνικότητά τους, αλλά και τη σχέση με τον εαυτό τους. Τα παιδιά χρειάζεται να μάθουν να δημιουργούν δεσμούς με τους συμμαθητές τους και να μπορούν να διατηρούν και να σέβονται την ατομικότητα και τη διαφορετικότητά τους μέσα στις σχέσεις αυτές. Επίσης, χρειάζεται να μάθουν να ακούνε τους άλλους και τα συναισθήματα τους, αλλά επίσης να μάθουν να αναγνωρίζουν και να εκφράζουν και τα δικά τους συναισθήματα.

Η ιδιαιτερότητα της εκπαίδευσης των μαθητών είναι ότι γίνεται με τη φιλοσοφία και τη μεθοδολογία του μοντέλου των ομότιμων. Δηλαδή, οι μαθητές κάθε τάξης επιλέγουν κάποιους από τους συμμαθητές τους, ως εκπροσώπους τους (peer leaders), οι οποίοι θα αναλάβουν να τους μιλήσουν για θέματα που αφορούν την πρόληψη της επιθετικής συμπεριφοράς. Οι εκπρόσωποι προκειμένου να ανταποκριθούν στο ρόλο τους παρακολουθούν εκπαιδευτικό εργαστήριο. Στη συνέχεια επιστρέφουν στην τάξη τους και για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα διευκολύνουν την έκφραση απόψεων, στάσεων, συναισθημάτων και προβληματισμών που συνδέονται με το θέμα της επιθετικότητας. Οι εκπρόσωποι επιλέγονται από τους συνομηλίκους τους, άρα είναι αποδοκίμοι και έχουν ρόλο γνώμης. Η επιρροή που επιθυμούμε να ασκήσουν οι εκπρόσωποι βασίζεται στη σχέση και όχι στη γνώση που απορρέει από την εκπαίδευσή τους. Είναι επίσης σημαντικό να μην

**ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΙΛΙΚΙΑΣ**

«ΝΗΡΕΑΣ»

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΚΑΝΑ

θεωρήσουν ότι έγιναν δάσκαλοι των υπολοίπων μελών της ομάδας ή διακινητές κανόνων ή ότι απέκτησαν το ρόλο του ειδικού γνώστη του προβλήματος.

Καθοριστικός, βέβαια, είναι και ο ρόλος της οικογένειας που μέσω της διαπαιδαγώγησης μπορεί να προλάβει την επιθετικότητα. Χρειάζεται οι γονείς να ευαισθητοποιηθούν γύρω από το θέμα της επιθετικότητας και την αναγνώριση των δικών τους συμπεριφορών που ενισχύουν την επιθετικότητα των παιδιών τους. Επίσης, είναι ιδιαίτερα σημαντική η επικοινωνία και η συνεργασία μεταξύ σχολείου και οικογένειας. Η εκπαίδευση των γονιών στοχεύει σε όλα τα παραπάνω.

Η ολοκληρωμένη παρέμβαση για την πρόληψη της επιθετικής συμπεριφοράς στα Δημοτικά σχολεία βασισμένη στη φιλοσοφία των ομότιμων, όπως περιγράφηκε παραπάνω σχεδιάστηκε από το Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας Περιφερειακής Ενότητας Κιλίκιας «ΝΗΡΕΑΣ» και σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κιλίκιας εφαρμόστηκε πιλοτικά για πρώτη φορά τη σχολική χρονιά 2013-2014 σε τρία δημοτικά σχολεία του νομού και συγκεκριμένα στο 1^ο Δημοτικό Σχολείο Κιλίκιας, στο 5^ο Δημοτικό Σχολείο Κιλίκιας και στο Δημοτικό Σχολείο Νέου Γυναικιοκάστρου. Συμμετείχαν συνολικά 6 εκπαιδευτικοί, 107 μαθητές Ε' και ΣΤ' Τάξης, 76 γονείς και 5 στελέχη πρόληψης. Η παρέμβαση ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2013 και ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2014.

Συγκεκριμένα, το Κέντρο Πρόληψης ΝΗΡΕΑΣ κατά τη διάρκεια της παρέμβασης δημιούργησε ένα εκπαιδευτικό υλικό που δόθηκε στους εκπαιδευτικούς. Υλοποίησε 1 βιωματικό εργαστήριο για εκπαιδευτικούς με τη συμμετοχή 13 εκπαιδευτικών, 4 εργαστήρια για τους εκπροσώπους των μαθητών, στο οποίο συμμετείχαν συνολικά 44 μαθητές Ε' και Στ' τάξης, 5 εργαστήρια για γονείς στα οποία συμμετείχαν συνολικά 76 ενήλικες.

Οι δράσεις που υλοποίησε το κάθε σχολείο αφορούσαν την ανάληψη πρωτοβουλιών και ευθύνης από τους εκπροσώπους, αλλά και από τους υπόλοιπους μαθητές, σχετικά με α) τη συμπεριφορά και τις αντιδράσεις, τόσο μέσα στην τάξη, όσο και στην αυλή την ώρα των διαλειμμάτων, β) την προστασία και φροντίδα των μικρότερων μαθητών και γ) την ενίσχυση του κλίματος οικειότητας και ασφάλειας μέσα στο σχολείο. Τέλος, με αφορμή την ολοκλήρωση της σχετικής παρέμβασης στα σχολεία το Κέντρο Πρόληψης Των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας Περιφερειακής Ενότητας Κιλίκιας «ΝΗΡΕΑΣ» σε συνεργασία με τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς των σχολείων που συμμετείχαν διοργάνωσαν εκδήλωση για παιδιά δημοτικού με τίτλο «Όσα μόνος δεν μπορώ, με τους φίλους κατακτώ».

Η αξιολόγηση του προγράμματος γινόταν σε όλη τη διάρκεια της παρέμβασης και μέσα από τα ποιοτικά όσο και από τα ποσοτικά δεδομένα που συγκεντρώσαμε φάνηκαν τα εξής:

1. Ανέλαβαν δράσεις από κοινού μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικοί.
2. Βρήκαν από κοινού εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των συγκρούσεων.
3. Η συμμετοχή των εκπαιδευτικών στα εργαστήρια με τους γονείς βελτίωσαν ως ένα βαθμό τις σχέσεις μεταξύ τους, καθώς μπόρεσαν να μπουν ο ένας στη θέση του άλλου.

ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΙΛΙΚΙΑΣ

«ΝΗΡΕΑΣ»

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΚΑΝΑ

4. Οι εκπαιδευτικοί απέκτησαν νέες γνώσεις και εμπειρίες, ενώ βελτίωσαν προσωπικές δεξιότητες, όπως επικοινωνία, αναγνώριση κι έκφραση συναισθημάτων.
5. Οι μαθητές στην πλειοψηφία τους έμειναν πολύ ευχαριστημένοι από τον τρόπο που λειτούργησε το βιωματικό εργαστήριο γιατί απελευθερώθηκαν συναισθήματα μέσα στις ομάδες.
6. Βελτιώθηκε η σχέση μεταξύ των μαθητών, αλλά και μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών.

Επιθυμώντας να αξιοποιήσουμε αυτή την εμπειρία και γνώση συνεχίσαμε την παρέμβαση και τη φετινή σχολική χρονιά κάνοντας κάποιες αλλαγές, βασιζόμενοι στα σχόλια των εκπαιδευτικών, των μαθητών, των γονιών, αλλά και στις δικές μας παρατηρήσεις, όπως περιγράφεται παρακάτω:

A. Σχεδιασμός (Σεπτέμβριος-Νοέμβριος 2014)

- Ενημέρωση Διευθυντή, Σχολικών Συμβούλων και Υπεύθυνων Σχολικών Δραστηριοτήτων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κιλίκιας (αρχές Ιουνίου, Σεπτεμβρίου)
- Υλοποίηση βιωματικού εργαστηρίου στο χώρο του Κέντρου Πρόληψης απογευματινές ώρες για τους εκπαιδευτικούς Ε' και Στ' τάξης, διάρκειας 18 ωρών με θέματα: εμπιστοσύνη, συνεργασία, επικοινωνία, αυτοεκτίμηση, συναισθήματα, διαχείριση συγκρούσεων, δεξιότητες συντονιστή, δυναμική ομάδας και εκπαίδευση στη φιλοσοφία και μεθοδολογία των ομότιμων. Στο εργαστήριο συμμετείχαν 10 εκπαιδευτικοί από 5 Δημοτικά σχολεία. Στους συμμετέχοντες δόθηκε υποστηρικτικό υλικό με το θεωρητικό υπόβαθρο, με βιωματικές δραστηριότητες και προτεινόμενη βιβλιογραφία (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος).
- Περιθώριο 2 εβδομάδων όπου οι εκπαιδευτικοί διερευνούν αν θα προχωρήσουν στην υλοποίηση ή όχι του προγράμματος, ενώ παράλληλα γίνεται επικοινωνία του Κέντρου Πρόληψης με διευθυντές σχολικών μονάδων κι ενημέρωση τους (Οκτώβριος). Απευθυνθήκαμε και στους εκπαιδευτικούς που εκπαιδεύτηκαν την προηγούμενη χρονιά. Τελικά ανέλαβαν να εφαρμόσουν το πρόγραμμα συνολικά 12 εκπαιδευτικοί από 6 σχολεία (3^ο Δημοτικό Σχολείο Κιλίκιας, 5^ο Δημοτικό Σχολείο Κιλίκιας, 6^ο Δημοτικό Σχολείο Κιλίκιας, 8^ο Δημοτικό Σχολείο Κιλίκιας, Δημοτικό Σχολείο Αγίου Πέτρου και Δημοτικό Σχολείο Ποντοηράκλειας).

B. Εφαρμογή του προγράμματος (Νοέμβριος 2014 - Ιούνιος 2015)

- Σε κάθε τάξη (Ε' και Στ') κάθε σχολείου που συμμετέχει υλοποιούνται βιωματικά εργαστήρια για τους μαθητές διάρκειας 4 ωρών με θέμα την πρόληψη της επιθετικής συμπεριφοράς στο σχολείο, ενώ στη συνέχεια γίνεται από τους μαθητές επιλογή των εκπροσώπων τους. Τα εργαστήρια πραγματοποιούνται με το συντονισμό των στελεχών πρόληψης και των εκπαιδευτικών στο χώρο του σχολείου εντός του ωρολογίου προγράμματος (Νοέμβριος-Δεκέμβριος 2014). Συνολικά υλοποιήθηκαν 9 εργαστήρια στα οποία συμμετείχαν 158 μαθητές. Στόχος των εργαστηρίων ήταν από τη μια να συζητήσουμε με τους μαθητές για θέματα που αφορούν την επιθετική συμπεριφορά μέσα στο σχολείο και να κατανοήσουν την έννοια της πρόληψης. Και από την άλλη, να ενημερωθούν και να κατανοήσουν τους στόχους του προγράμματος και τον τρόπο που θα

**ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΙΛΙΚΙΑΣ**

«ΝΗΡΕΑΣ»

ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΟΚΑΝΑ

το δουλέψουν μέσα στην τάξη. Έτσι, εξηγήσαμε τις έννοιες ομότιμος και εκπρόσωπος, τους ρόλους που αναλαμβάνει ο καθένας από αυτούς, καθώς και τη διαδικασία με την οποία κάθε τάξη θα εκλέξει τους εκπροσώπους της. Στα σχόλια τους τα παιδιά ανέφεραν ότι πέρασαν καλά, τους άρεσε, έμαθαν πολλά πράγματα και ότι νιώθουν χαρά και περιέργεια για τη συνέχεια, έκπληξη, ενθουσιασμό.

- Ενημέρωση των γονιών για την υλοποίηση της παρέμβασης την ημέρα που δίνονται στο σχολείο οι έλεγχοι από τα στελέχη πρόληψης και τους εκπαιδευτικούς (Δεκέμβριος 2014).
- Υλοποίηση βιωματικών εργαστηρίων με το συντονισμό των στελεχών πρόληψης και των εκπαιδευτικών για τους εκπροσώπους των μαθητών διάρκειας 4 ωρών. Έμφαση δόθηκε σε δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας μέσα στην ομάδα, αλλά και σε θέματα που αφορούν το ρόλο των εκπροσώπων. Τα εργαστήρια στο Κιλίκις πραγματοποιήθηκαν απογευματινές ώρες, ενώ στον Άγιο Πέτρο και την Ποντηράκλεια πρωινές ώρες (Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2015). Υλοποιήθηκαν συνολικά 4 εργαστήρια στα οποία συμμετείχαν 44 μαθητές.
- Υλοποίηση βιωματικών εργαστηρίων για γονείς, διάρκειας 8 ωρών με θέματα: αυτοεκτίμηση, επικοινωνία, έκφραση και διαχείριση συναισθημάτων, διαχείριση συγκρούσεων, αιτίες επιθετικής συμπεριφοράς, ρόλος θύτη-θύματος-παρατηρητών, πρόληψη της επιθετικής συμπεριφοράς. Τα εργαστήρια - τα οποία βρίσκονται σε εξέλιξη και θα ολοκληρωθούν τέλη Μαρτίου- πραγματοποιούνται απογευματινές ώρες με το συντονισμό των στελεχών πρόληψης και τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών (Φεβρουάριος-Απρίλιος 2015).
- Οι εκπρόσωποι-μαθητές μαζί με τους εκπαιδευτικούς μεταφέρουν γνώσεις και εμπειρίες στους υπόλοιπους μαθητές, καθορίζουν τις δράσεις και τις υλοποιούν (Φεβρουάριος-Μάιος 2015).
- Παράλληλα πραγματοποιούνται εποπτικές-υποστηρικτικές συναντήσεις μεταξύ στελεχών πρόληψης κι εκπαιδευτικών, στελεχών πρόληψης, εκπροσώπων και εκπαιδευτικών (Φεβρουάριος-Μάιος 2015).
- Αξιολόγηση- κλείσιμο του προγράμματος (Ιούνιος 2015).

Το πρόγραμμα βρίσκεται στη φάση όπου οι μαθητές επεξεργάζονται μέσα από βιωματικές διαδικασίες, σε εβδομαδιαίες συναντήσεις, θέματα που σχετίζονται με την πρόληψη της επιθετικής συμπεριφοράς όπως η επικοινωνία, η εμπιστοσύνη, η συνεργασία, η αυτοεκτίμηση, η αναγνώριση – έκφραση – διαχείριση συναισθημάτων και η διαχείριση συγκρούσεων, χρησιμοποιώντας βιωματικές ασκήσεις και δραστηριότητες που τους έχει προτείνει το Κέντρο Πρόληψης. Μετά την ολοκλήρωση αυτής της διαδικασίας, προβλέπεται να ακολουθήσει η επιλογή των προληπτικών δράσεων που θα οργανώσει το κάθε σχολείο, όπως ορίζει το πρόγραμμα. Η ολοκλήρωση του προγράμματος προβλέπεται με βάση τον αρχικό σχεδιασμό έως το Μάιο 2015.

Σε όλο αυτό το διάστημα, πραγματοποιούνται εποπτικές-υποστηρικτικές συναντήσεις μεταξύ στελεχών πρόληψης κι εκπαιδευτικών και μεταξύ στελεχών πρόληψης, εκπροσώπων και μαθητών, με στόχο την ανταλλαγή, την ανατροφοδότηση, την διευκόλυνση σε δυσκολίες που προκύπτουν και την αξιολόγηση του προγράμματος σε κάθε φάση. Η τελική αξιολόγηση και το κλείσιμο του προγράμματος προβλέπονται για τον Ιούνιο 2015.